

Đề xuất cấm tuyệt đối thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng và khí N2O

14:14 27/11/2025

Sáng 27/11, tiếp tục Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khoá XV, dưới sự chủ trì của Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn và điều hành của Phó Chủ tịch Quốc hội Vũ Hồng Thanh, các đại biểu Quốc hội thảo luận ở hội trường về Dự án Luật Đầu tư (sửa đổi). Một trong những vấn đề nhận được nhiều sự quan tâm là đề xuất bổ sung thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng và khí N2O (bóng cười) dùng cho mục đích giải trí vào danh mục ngành nghề cấm đầu tư kinh doanh, nhằm bảo vệ sức khỏe cộng đồng và trật tự an toàn xã hội.

Phó Chủ tịch Quốc hội Vũ Hồng Thanh điều hành nội dung thảo luận.

Đề xuất cấm khí cười N₂O dùng cho mục đích giải trí và các chất hương thần mới

Tại Nghị trường, đại biểu Phạm Trọng Nhân (Đoàn ĐBQH Thành phố Hồ Chí Minh) đã khẩn thiết đề nghị Quốc hội bổ sung bóng cười, khí N₂O, dùng cho mục đích giải trí và các chất hương thần mới vào danh mục ngành nghề cấm đầu tư kinh doanh. Đại biểu nhấn mạnh, Điều 6 của dự thảo luật về danh mục ngành nghề cấm đầu tư kinh doanh chính là "*cái vòng gác đầu tiên của hệ thống pháp luật*" và là nơi "*chúng ta xác lập những giới hạn đỏ*".

Dẫn chứng từ thực tế, đại biểu Phạm Trọng Nhân đưa ra cảnh báo về khí cười N₂O là chất hương thần mới, đang đi đúng theo "*con đường hủy hoại sức khỏe*" như bài học từ thuốc lá điện tử, nhưng với tốc độ nhanh hơn và hậu quả nặng hơn. Mâu thuẫn được chỉ ra là một sản phẩm được y tế cảnh báo, công an truy quét, báo chí lên tiếng nhưng lại nằm ngoài vòng pháp luật, cụ thể là các điều khoản cấm đầu tư kinh doanh ngay trong dự luật này.

Đoàn Chủ tọa tại phiên họp.

Đại biểu chỉ ra rằng, thị trường bóng cười được mô tả là "*thị trường nằm ngoài*": không phép, không tiêu chuẩn chất lượng, không điểm kiểm định độc tính, không truy xuất nguồn gốc, không báo cáo y tế định kỳ. Đây là một thị trường vận hành hoàn toàn nằm ngoài vùng kiểm soát của nhà nước và giải pháp duy nhất được đề xuất là đóng cửa nó ngay tại Điều 6 của Luật Đầu tư (sửa đổi)

Để tăng tính xác thực, đại biểu Phạm Trọng Nhân dẫn chứng từ nghiên cứu liên tiếp tại Bệnh viện Bạch Mai cho thấy ngộ độc N₂O gây tổn thương thần kinh tủy sống gần như tuyệt đối, chứng minh mức độ nguy hiểm vượt xa hình dung thông thường. Nghiên cứu cho thấy, tỷ lệ tổn thương tủy sống từ 60% đến 100%; tỷ lệ liệt chi lên đến 82,9%; nồng độ hormone Cystatin tăng gấp năm lần mức bình thường, dấu hiệu của tình trạng phá hủy bao Myelin cấp tính; nhiều bệnh nhân chỉ sử dụng vài tuần đến vài tháng đã tàn phế. Điều đáng lo ngại nhất là 100% bệnh nhân trong các nghiên cứu đều có di chứng sau điều trị, không ai phục hồi hoàn toàn.

Đại biểu Phạm Trọng Nhân (Đoàn ĐBQH Thành phố Hồ Chí Minh).

Cùng với đó, khí N₂O gây hại theo hai cơ chế độc học đã được chứng minh rất rõ: N₂O làm bất hoạt vitamin B12 - chất thiết yếu để nuôi dưỡng vỏ bọc bảo vệ sợi thần kinh. Khi vỏ này bị mất đi, tủy sống và hệ thần kinh bị tổn thương, dẫn đến tê bì, yếu liệt và thậm chí liệt vĩnh viễn. N₂O tạo cảm giác hưng phấn giống như nhóm Opioids, khiến người dùng dễ bị lệ thuộc và phải tăng liều rất nhanh. Hai cơ chế này cộng hưởng khiến người trẻ vừa bị tổn thương thần kinh vừa bị nghiện, rất khó phục hồi.

Đại biểu Phạm Trọng Nhân khẳng định, nguyên tắc quản trị rủi ro trong y tế, môi trường hóa chất, dược phẩm đều khẳng định: khi rủi ro cao, hậu quả nghiêm trọng, nhóm bị ảnh hưởng là thanh thiếu niên, công cụ kiểm soát chủ yếu chính là phải ưu tiên phòng ngừa, *"việc đợi đủ dữ liệu tức là phải "đợi đủ số phận bị hủy hoại"*. Về tiền lệ quốc tế, nhiều quốc gia đã cấm N₂O hoặc các chất hướng thần mới và không quốc gia nào gặp phải vấn đề pháp lý quốc tế khi bảo vệ thanh thiếu niên.

Các đại biểu tham dự phiên họp.

Từ thực tế này, đại biểu đề nghị bổ sung bóng cười, khí N₂O, dùng cho mục đích giải trí và các chất hương thần mới vào Điều 6 theo hướng cấm tuyệt đối. Đồng thời, giao cho Chính phủ xây dựng tiêu chí nhận diện các chất hương thần mới để cập nhật kịp thời, rà soát toàn bộ khí công nghiệp và khí thực phẩm để ngăn chặn việc lợi dụng vỏ bọc thương mại.

Thống nhất cấm thuốc lá điện tử và thuốc lá nung nóng

Cùng với khí N₂O, một số đại biểu đều bày tỏ sự thống nhất với việc ban soạn thảo đã bổ sung thuốc lá điện tử và thuốc lá nung nóng vào danh mục cấm đầu tư kinh doanh tại Điều 6 của dự thảo luật. Đại biểu Nguyễn Anh Trí (Đoàn ĐBQH thành phố Hà Nội) nhấn mạnh, việc bổ sung này được cử tri rất vui mừng và đánh giá là phù hợp với tinh thần của Nghị quyết số 173 về hoạt động chất vấn tại Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa 15, thống nhất cấm sản xuất, kinh doanh, nhập khẩu, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng, các loại khí, chất gây nghiện, gây tác hại cho sức khỏe con người từ năm 2025.

Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) cũng đã gửi thư cho Thủ tướng Phạm Minh Chính, khuyến nghị: "*lệnh cấm thuốc lá điện tử và thuốc lá nung nóng của Quốc hội cần được phản ánh trong Luật Đầu tư thay thế và không đi kèm với bất kỳ ngoại lệ nào*".

Đại biểu Nguyễn Anh Trí (Đoàn ĐBQH thành phố Hà Nội) phát biểu.

Đại biểu Nguyễn Anh Trí đề nghị trong Điều 6 của Luật Đầu tư (sửa đổi) cần viết đầy đủ hơn để đúng với tinh thần Nghị quyết 173, vì nội dung hiện tại chỉ là "kinh doanh thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng". Đại biểu đề xuất viết đầy đủ như sau: *Cấm sản xuất, kinh doanh, nhập khẩu, chứa chấp, vận chuyển, sử dụng thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng, các loại khí, chất gây nghiện có tác hại cho sức khỏe con người*, lý do là vì nếu chỉ cấm kinh doanh thì vẫn có thể đầu tư để sản xuất, làm kho chứa, hoặc vận chuyển.

Về Điều 152 quy định về chuyển tiếp, khoản 15, đại biểu Nguyễn Anh Trí bày tỏ lo ngại về việc Chính phủ quy định xử lý chuyển tiếp đối với dự án đầu tư sản xuất thiết bị điện tử cho thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng tại Việt Nam chỉ để xuất khẩu. Đại biểu đề nghị quy định thời gian chấm dứt chuyển tiếp ngay trong luật, chỉ khoảng 6 tháng và tối đa là 12 tháng. Đồng thời, cho rằng việc vẫn cho sản xuất để xuất khẩu là điều chưa phù hợp, vì *"ở đâu cũng là con người, ở đâu cũng là nhân loại, tại sao cấm ở Việt Nam nhưng lại cho xuất khẩu"*.

Đại biểu Phạm Văn Hoà (Đoàn ĐBQH tỉnh Đồng Tháp) cũng đồng tình rằng mặt hàng này đã cấm thì kể cả sản xuất, mua bán, chế biến đi xuất khẩu cũng không được. Đại biểu lo ngại việc xuất khẩu có đảm bảo không, hay lại tiêu dùng trong nước khi mà thuốc lá lậu đang nhập tràn lan và chưa quản lý được.

Đại biểu Phạm Văn Hoà (Đoàn ĐBQH tỉnh Đồng Tháp) phát biểu.

Bảo vệ thế hệ trẻ và tuân thủ cam kết quốc tế

Các đại biểu đều nhấn mạnh mục tiêu chính của việc cấm là để bảo vệ thế hệ trẻ và trật tự xã hội. Thực tế đã cho thấy thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng đang nhắm vào nhóm trẻ dễ tổn thương. Đơn cử như: tỷ lệ học sinh từ 13 đến 17 tuổi sử dụng thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng tăng từ 2,6% (2019) lên 8,4% (2023); đặc biệt, nhóm tuổi từ 13 đến 15 tăng từ 3,5% (2022) lên 7,2% (2023), tăng gần gấp đôi. Chỉ riêng trong năm 2023, đã có 1.224 ca nhập viện do sử dụng thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng theo báo cáo tổng hợp từ gần 700 cơ sở y tế trên toàn quốc. Thực tiễn cho thấy thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng thường được ngụy trang để trà trộn các chất gây nghiện và kích thích thần kinh mạnh, đặc biệt là tại trường học, nơi công cộng, khiến việc kiểm soát rất khó khăn.

Đại biểu Nguyễn Hoàng Uyên (Đoàn ĐBQH tỉnh Tây Ninh) phát biểu.

Do vậy, các đại biểu cho rằng, việc cấm hoàn toàn đáp ứng được các cam kết quốc tế của Việt Nam, cụ thể là Công ước khung về kiểm soát thuốc lá của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO). Công ước quy định cần tiến hành các biện pháp để bảo vệ mọi người khỏi phơi nhiễm thuốc lá, ngăn ngừa việc bắt đầu sử dụng và giảm tiêu thụ tất cả các sản phẩm thuốc lá. Việc đưa vào Luật Đầu tư (sửa đổi) lần này sẽ tạo cơ sở pháp lý rõ ràng, thống nhất, giúp việc thực thi pháp luật trở nên khả thi và hiệu quả hơn, đồng thời ngăn chặn nguy cơ kinh doanh bất hợp pháp và tăng cường quản lý nhà nước, tránh việc các sản phẩm này được nhập lậu, quảng cáo trá hình.

Các đại biểu tham dự phiên họp.

Giải trình nội dung được các đại biểu Quốc hội quan tâm về cấm kinh doanh thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng và điều chỉnh phạm vi chất cấm, Bộ trưởng Bộ Tài chính Nguyễn Văn Thắng khẳng định không quy định các trường hợp loại trừ được phép thực hiện đầu tư kinh doanh loại hàng hóa này do chưa có cơ sở pháp lý, cơ sở chính trị và thực tiễn cụ thể. Dự luật lần này quy định cấm tuyệt đối thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng. Tuy nhiên, dự thảo có xử lý chuyển tiếp đối với các dự án đầu tư sản xuất thiết bị điện tử cho thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng tại Việt Nam chỉ để xuất khẩu và đã được chấp thuận đầu tư trước thời điểm Nghị quyết 173 của Quốc hội.

Bộ trưởng Bộ Tài chính Nguyễn Văn Thắng giải trình ý kiến đại biểu nêu.

Lý giải về điều khoản chuyển tiếp này, Bộ trưởng Nguyễn Văn Thắng cho hay, sau khi Quốc hội ban hành Nghị quyết 173 quy định cứng về việc dừng sản xuất, một số ít nhà máy (chủ yếu là của nước ngoài) đang sản xuất tại Việt Nam đã có nhiều đơn kiện. *"Chúng ta quy định khi các nhà máy đang làm, đang sản xuất và xuất đi nước ngoài. Cho nên không còn con đường nào khác là phải có điều khoản chuyển tiếp cho mấy nhà máy trước đây họ đang làm, cho đến khi hết thời hạn phải dừng, còn chúng ta tuyệt đối không sản xuất mới"*, Bộ trưởng Bộ Tài chính nhấn mạnh.

Về phạm vi các chất bị cấm, Bộ trưởng cho biết đã tiếp thu ý kiến của các đại biểu Nguyễn Anh Trí và Phạm Trọng Nhân, điều chỉnh bổ sung thêm cả chất N2O cũng như là các chất hướng thần vào danh mục. Bộ Tài chính sẽ phối hợp chặt chẽ với Bộ Công an và Bộ Y tế để rà soát, điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp, chặt chẽ nhằm ngăn ngừa và loại trừ các trường hợp ngoại lệ (ví dụ: sản xuất theo yêu cầu của Bộ Y tế).

Theo quochoi.vn